

**Examenreglement  
en  
Programma van Toetsing en Afsluiting**



**Pieter Groen**



**Examenjaar 2025 – 4 VWO  
(cohort 2022–2025)**

**Cursusjaar 2022–2023**

# **INHOUD**

## **Voorwoord**

## **Begrippenlijst**

- 1. Algemeen**
- 2. Het schoolexamen en het centraal examen**
- 3. Onderdelen en beoordeling van het schoolexamen**
- 4. Procedures**
- 5. Herkansingsregeling van het schoolexamen**
- 6. Onregelmatigheden**
- 7. Kandidaten met een beperking**
- 8. Bewaring en inzage**
- 9. Einduitslag, herexamen en diplomering**
- 10. LOB**
- 11. Het profielwerkstuk**
- 12. Doubleren**

## **Bijlage 1: Het Programma van Toetsing en Afsluiting per vak**

## Voorwoord

Aan de leerlingen van 4vwo,

In de bovenbouw van havo-vwo leg je examen af. Het examen bestaat uit een schoolexamen en een centraal examen. Bij een examen hoort een reglement. In dit boekje vind je een korte samenvatting van het examenreglement van het Pieter Groen. Het examenreglement is gebaseerd op de wet- en regelgeving. In het examenreglement wordt de algemene gang van zaken bij de school- en eindexamens beschreven. Het is een erg belangrijk onderdeel, want hierin staan alle bepalingen die in de bovenbouw voor jou van toepassing zijn. In het reglement kun je, naast alle plichten, ook vinden welke rechten je hebt. Dit boekje is gepubliceerd op de site van het Pieter Groen en zal daar het gehele schooljaar beschikbaar blijven. Het officiële examenreglement is ook gepubliceerd op de website van het Pieter Groen. Het officiële document is leidend.

Naast een samenvatting van het examenreglement bevat dit boekje het Programma voor Toetsing en Afsluiting (PTA). Hierin staat per vak aangegeven welke onderdelen meetellen voor het schoolexamen. Er staat per onderdeel vermeld wanneer de toetsing plaatsvindt, wat de exacte stofomschrijving is en hoeveel het onderdeel meeweegt in je totale schoolexamencijfer voor een vak. In 4vwo worden er alleen voor de vakken big history, culturele en kunstzinnige vorming, maatschappijleer en bewegen, sport en maatschappij schoolexamens afgenomen. Tevens vind je in het PTA aanvullende informatie en regels met betrekking tot het profielwerkstuk en loopbaanoriëntatie- en begeleiding.

De roosters voor de toetsweken worden gepubliceerd op de website van Pieter Groen.

Dit boekje is bestemd voor jou en je ouders. Je ontvangt van je mentor een verklaring die jij en je ouders moeten ondertekenen. Hiermee geven jij en je ouders aan dat jullie kennis hebben genomen van het officiële examenreglement en het PTA en op de hoogte zijn van alle voorschriften. Dit formulier moet je ondertekend weer bij je mentor inleveren.

Voor alle vragen en/of opmerkingen met betrekking tot de schoolexamens, het centrale examen en het PTA kun je altijd bij mij terecht.

Veel succes in het komende schooljaar,

Namens de examencommissie,  
Mevr. S.I.E Spaans-Touw  
Examensecretaris vwo

30 september 2022

## **Begrippenlijst**

<b><i>centraal examen(CE)</i></b>	het gedeelte van het examen dat als zodanig in het examenprogramma is aangeduid. Het is dat deel van het eindexamen dat op landelijk vastgestelde data en tijdstippen plaatsvindt en een landelijk vastgestelde beoordeling kent.
<b><i>examinator</i></b>	degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak of de door de locatiedirecteur aangewezen plaatsvervanger.
<b><i>examenreglement</i></b>	document met de formele regels van het examen.
<b><i>handelingsdeel</i></b>	opdracht voor de leerling waarvoor geen cijfer wordt gegeven. De opdracht moet 'naar behoren' uitgevoerd zijn.
<b><i>herexamen</i></b>	het afleggen van een eerder aangeboden examen.
<b><i>herkansing</i></b>	het afleggen van een eerder aangeboden toets.
<b><i>kandidaat</i></b>	ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten.
<b><i>praktische opdracht</i></b>	bij praktische opdrachten gaat het om activiteiten die een leerling, alleen of in een groepje, zo zelfstandig mogelijk uitvoert. Praktische opdrachten zijn speciaal bedoeld om vaardigheden te toetsen die niet of minder aan de orde kunnen komen bij schriftelijke en mondelinge toetsen.
<b><i>PTA</i></b>	programma van toetsing en afsluiting: overzicht van de te maken onderdelen van het schoolexamen.
<b><i>schoolexamen(SE)</i></b>	het deel van het examen dat als zodanig in het examenprogramma is opgenomen; de invulling en de vaststelling van de onderdelen van het schoolexamen behoort tot de verantwoordelijkheid van de school.
<b><i>profielwerkstuk</i></b>	een eindwerkstuk dat betrekking heeft op één of meer vakken van het eindexamen.
<b><i>toets</i></b>	een geheel van schriftelijk of mondeling te maken vragen en opdrachten, of een praktische opdracht, onderworpen aan één cijfermatige beoordeling en als zodanig vermeld in het PTA.
<b><i>toetsweek</i></b>	een aangesloten periode waarin een aantal toetsen moet worden gemaakt. In een toetsweek vinden geen reguliere lessen plaats.

## **1. Algemeen**

In dit PTA-boekje dat nu voor je ligt staat een samenvatting van het Examenreglement Andreas College, in begrijpelijke taal. Het officiële examenreglement staat in een document dat wordt gepubliceerd op de website van het Pieter Groen. Het officiële document is leidend.

- 1.1 Alle leerlingen van de school mogen ter afsluiting van de opleiding een eindexamen afleggen.
- 1.2 Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting (PTA) worden vóór 1 oktober gepubliceerd. Elk schooljaar wordt de recentste versie op de website van het Pieter Groen geplaatst. Alle leerlingen en ouders kunnen het daar inzien.
- 1.3 Het eindexamen wordt afgenomen door de examinatoren. De directeur is de eindverantwoordelijke. De examinerator van een vak is de docent die in dat vak lesgeeft of een plaatsvervanger.
- 1.4 De directeur stelt één of meer docenten of directieleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.
- 1.5 De leerlingen kiezen in welke vakken zij examen willen afleggen aan de hand van een profielkeuzeformulier. Er kunnen alleen vakken worden gekozen die ook worden aangeboden door de school.
- 1.6 In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur.

## 2. Het schoolexamen en het centraal examen

Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolexamen (SE) en voor de meeste vakken ook uit een centraal examen (CE). Het eindexamen bestaat uit een aantal verplichte vakken en een aantal keuzevakken.

Deze vakken zijn te verdelen in:

- I vakken waarin zowel een SE als een CE worden afgelegd die beide worden beoordeeld met een cijfer.
- II vakken waarin alleen een SE wordt afgelegd en die worden beoordeeld met een cijfer.
- III vakken en programmaonderdelen waarin alleen een SE wordt afgelegd en waarvoor geen cijfer wordt gegeven. Deze worden beoordeeld met "voldoende" of "goed".

Het SE wordt afgenomen in het 3<sup>e</sup> en 4<sup>e</sup> leerjaar van de mavo-afdeling, het 4<sup>e</sup> en 5<sup>e</sup> leerjaar van de havo-afdeling en het 4<sup>e</sup>, 5<sup>e</sup> en 6<sup>e</sup> leerjaar van de vwo-afdeling. Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke en/of mondelinge toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en het profielwerkstuk. Deze onderdelen kunnen gedurende de gehele bovenbouwperiode worden afgenomen. Het SE wordt uiterlijk een week voor de aanvang van het CE afgesloten. Het CE wordt afgenomen aan het eind van het laatste schooljaar.

Het programma voor de vakken in het centraal schriftelijk examen wordt door of namens de minister van onderwijs vastgesteld. De inhoud van de schoolexamens wordt vastgesteld door de vaksecties van het Pieter Groen, binnen de richtlijnen en voorschriften die door de minister zijn vastgesteld. Dit geldt ook voor de beoordelingscriteria, normen, cijfers en wegingsfactoren.

Het schoolexamen wordt voor ieder vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting (PTA) opgenomen. Het PTA wordt ieder jaar vóór 1 oktober vastgesteld. In het PTA staat:

- (1) welke onderdelen van het examenprogramma in de diverse leerjaren worden getoetst;
- (2) de wijze waarop er wordt getoetst;
- (3) de duur van de toetsen;
- (4) de weegfactor van de toe te kennen cijfers van een toets of praktische opdracht;
- (5) het moment van toetsing en/of de inleverdatum voor praktische opdrachten en handelingsdelen.

Het PTA per vak wordt verder uitgewerkt in bijlage 1.

Alle SE-resultaten, ook van praktische opdrachten en handelingsdelen, worden vastgelegd in het examendossier. De examensecretaris deelt de lijsten met cijfers en beoordelingen voor het SE aan jou uit voor de aanvang van het CE.

Het centraal examen is landelijk geregeld. Je kunt deelnemen aan het centraal examen als je alle onderdelen van het schoolexamen hebt afgerond.

Toetsen voor het schoolexamen worden in principe afgenomen tijdens de toetsweken. Luistertoetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen kunnen ook buiten de toetsweken plaatsvinden. Per leerjaar zijn er drie toetsweken. In het examenjaar van havo en vwo zijn er twee toetsweken. De roosters voor de schoolexamens worden gepubliceerd op de website van het Pieter Groen.

### **3. Onderdelen en beoordeling van het schoolexamen**

#### **3.1 Onderdelen van het schoolexamen**

Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke en/of mondelinge toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en het profielwerkstuk. De opzet en de beoordeling van het profielwerkstuk worden verder uitgewerkt in hoofdstuk 11.

Schriftelijke en mondelinge toetsen zijn vooral bedoeld om je kennis en inzicht te kunnen beoordelen. Zij bestaan uit open en/of gesloten vragen. Bij praktische opdrachten worden, naast kennis en inzicht, ook vaardigheden getoetst.

Handelingsdelen zijn activiteiten die individueel of in groepsverband worden uitgevoerd en "naar behoren" gedaan moeten worden.

#### **3.2 Beoordeling van het schoolexamen**

Voor schriftelijke en mondelinge toetsen en praktische opdrachten wordt een cijfer gegeven op een schaal van 1,0 t/m 10,0 op één decimaal nauwkeurig. De handelingsdelen moeten "naar behoren" zijn gedaan. Het vak lichamelijke opvoeding wordt beoordeeld met "voldoende" of "goed". Het vak LOB bestaat alleen uit handelingsdelen. Indien alle handelingsdelen van het vak LOB naar behoren zijn gedaan, wordt het vak beoordeeld met "voldoende". Het vak LOB wordt in hoofdstuk 10 nader toegelicht.

Als je handelingsdeel niet naar behoren is gedaan, maar wel op tijd is ingeleverd, krijg je eenmaal de mogelijkheid om dit te verbeteren. De termijn waarbinnen dit geregeld moet zijn, wordt vastgesteld door de vakdocent en de examensecretaris.

De cijfers worden per vak (gewogen) gemiddeld tot eindcijfers SE. De weging van de verschillende onderdelen t.o.v. elkaar binnen een vak kun je vinden in het PTA per vak in bijlage 1. Voor vakken met een CE wordt het eindcijfer van het SE afgerond op één decimaal. Van de vakken zonder CE die met het SE zijn afgesloten wordt het eindcijfer afgerond op een geheel getal. Deze afronding gebeurt in twee stappen. In de eerste stap wordt afgerond op één decimaal. In de tweede stap wordt het resultaat van de eerste stap afgerond op een geheel getal.

Het cijfer voor het profielwerkstuk en de eindcijfers van de schoolexamens culturele en kunstzinnige vorming, big history (algemene natuurwetenschappen) en maatschappijleer zijn onderdelen van het combinatiecijfer. Elk onderdeel telt even zwaar mee. De cijfers voor de verschillende onderdelen worden eerst afgerond op een geheel getal. Het combinatiecijfer is het gemiddelde van deze vier afgeronde cijfers. Het combinatiecijfer wordt zelf ook weer afgerond op een geheel getal.



## **4. Procedures**

### **4.1 Afwezigheid bij het schoolexamen**

- 4.1.1. Indien je door ziekte of om andere zwaarwegende redenen niet in staat bent aan een verplichting in het kader van het schoolexamen te voldoen, dienen je ouders of verzorgers direct -in geval van ziekte voor 08.00 uur 's morgens- naar school te bellen.
- 4.1.2 Rijexamens, medische keuringen van enigerlei aard, meeloopdagen en proefstuderen e.d. worden niet als zwaarwegende redenen aangemerkt zoals bedoeld in 4.1.1.
- 4.1.3 Indien er sprake is van geldige zwaarwegende redenen waardoor je niet aan een SE-toets kan deelnemen in toetsweek 1 (TW-nov) of toetsweek 2 (TW-mrt) , word je in de gelegenheid gesteld de toets op een ander moment te maken.
- 4.1.4 Indien er op het inhaalmoment na TW-nov of na TW-mrt sprake is van geldige zwaarwegende redenen waardoor je de SE-toets niet kan inhalen, word je in de gelegenheid gesteld de toets te maken tijdens de eerstvolgende herkansingsdag na TW-jun. Je behoudt dan het recht op een herkansing voor de betreffende periode, maar het recht op herkansing voor de toets die is gemist vervalt. In geval van langdurige geoorloofde afwezigheid wordt een aparte regeling getroffen.
- 4.1.5 Indien er sprake is van geldige zwaarwegende redenen waardoor je niet aan een SE-toets kan deelnemen van toetsweek 3 (TW-jun), word je in de gelegenheid gesteld de toets te maken tijdens de eerstvolgende herkansingsdag. Je behoudt dan het recht op een herkansing voor de betreffende periode, maar het recht op herkansing voor de toets die is gemist vervalt. In geval van langdurige geoorloofde afwezigheid wordt een aparte regeling getroffen.
- 4.1.6 Indien het verzuim, bedoeld in 4.1.1, niet als wettig wordt erkend, is er sprake van een onregelmatigheid met betrekking tot of een onttrekking aan het schoolexamen. In dat geval is hoofdstuk 6 van toepassing.

### **4.2 Te laat bij het schoolexamen**

- 4.2.1 Indien je bij een schriftelijke toets voor het SE te laat komt, kun je nog worden toegelaten tot een half uur na aanvang. Het eindtijdstip van de toets blijft echter ongewijzigd. Dit geldt ook als je een extra tijd faciliteit hebt.
- 4.2.2 Als je meer dan een half uur te laat komt voor een schoolexamen, word je niet meer toegelaten. Indien het een schriftelijke toets betreft en er is sprake van een geldige reden, dan kan de toets worden ingehaald tijdens het eerstvolgende inhaalmoment. In dat geval zijn 4.1.3, 4.1.4 en 4.1.5

van toepassing. Als je geen geldige reden hebt, is er sprake van een onregelmatigheid met betrekking tot of een onttrekking aan het schoolexamen. In dat geval is hoofdstuk 6 van toepassing.

- 4.2.3 Indien je te laat komt bij een mondelinge toets of een luistertoets voor het SE word je niet meer toegelaten.
- 4.2.4 Indien je te laat bent met het inleveren van praktische opdrachten of handelingsdelen, dan worden deze (voorlopig) als niet ingeleverd beschouwd.
- 4.2.5 Een niet ingeleverd handelingsdeel als bedoeld in 4.2.4 wordt beoordeeld met "niet naar behoren gedaan".
- 4.2.6 Om het niet ingeleverde werk alsnog in te leveren, heb je toestemming nodig van de betrokken docent en de examensecretaris. De beoordeling van het alsnog ingeleverde werk komt in dat geval in plaats van de eerdere beoordeling.
- 4.2.7 Indien je bij een nieuwe kans om in te leveren weer te laat bent of het handelingsdeel met een "niet naar behoren" wordt beoordeeld, kun je één herkansing inzetten om het alsnog in orde te maken.

## **5. Herkansingsregeling van het schoolexamen**

- 5.1 Het profielwerkstuk en alle schriftelijke en mondelinge SE-toetsen in het PTA kunnen worden herkanst, ongeacht het in eerste instantie behaalde resultaat.
- 5.2 Het bij de herkansing behaalde cijfer komt in plaats van het eerder voor die toets behaalde cijfer als het nieuwe cijfer hoger is.
- 5.3 De stof die je moet leren voor de herkansingen en de soort toets zijn hetzelfde als de stof en de soort toets waarvoor een herkansing wordt gedaan.
- 5.4 Indien het herkansingsverzoek niet op het aangegeven tijdstip is ingeleverd, vervalt het recht op de aangevraagde herkansing(en).
- 5.5 Er bestaat geen herkansingsmogelijkheid voor praktische opdrachten.
- 5.6 Leerlingen uit 4vwo hebben recht op één herkansing na TW-jun.  
Deze herkansing kan worden ingezet voor alle herkansbare SE-toetsen uit het gehele schooljaar.  
De herkansingstoetsen worden op dinsdag 4 juli 2023 en woensdag 5 juli 2023 afgenomen.
- 5.7 Het inhalen van SE-toetsen die gemist zijn wegens geoorloofd verzuim gaat voor het herkansen.
- 5.8 Bij frequent lesverzuim kan het recht op herkansing vervallen worden verklaard.
- 5.9 Indien je een aanmelding voor een herkansing hebt gedaan, en je bent absent op het herkansingsmoment, dan vervalt je recht op deze herkansing, ongeacht de reden van je absentie.

## 6. Onregelmatigheden

- 6.1 Indien je je aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, dan wel zonder geldige reden afwezig bent, kan de directeur maatregelen nemen. Deze maatregelen kunnen ook genomen worden als de onregelmatigheid wordt ontdekt na afloop van het schoolexamen of het centraal examen.
- 6.2 De maatregelen bedoeld in 6.1, die al dan niet in combinatie genomen kunnen worden, kunnen zijn:
- het toekennen van het cijfer 1 voor een toets en/of praktische opdracht behorende tot het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen.
  - het ontzeggen van de deelname of verdere deelname aan één of meer zittingen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen.
  - het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen.
  - het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen.
- 6.3 Alvorens een beslissing wordt genomen (zie 6.2), word je gehoord door de directeur en de examensecretaris. Je kunt je laten bijstaan door een door jou aan te wijzen meerderjarige. De directeur deelt zijn beslissing zo mogelijk mondeling maar in ieder geval schriftelijk aan je mee. In de schriftelijke mededeling wordt gewezen op het bepaalde in 6.4. Het besluit waarbij een in 6.1 bedoelde maatregel wordt genomen, wordt, in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien je minderjarig bent, aan je wettelijke vertegenwoordigers.
- 6.4 Je kunt tegen een beslissing van de directeur, zoals bedoeld in 6.3, in beroep gaan bij de commissie van beroep. Deze commissie wordt door het bevoegd gezag van de school ingesteld. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken. Het beroep wordt binnen vijf dagen, nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de Commissie van Beroep Eindexamens Stichting Andreas College. Wordt het niet tijdig ingesteld, dan wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze je alsnog in de gelegenheid wordt gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van 6.2d. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan jou, aan je ouders, voogden of verzorgers als je minderjarig bent, aan de locatiedirecteur en aan de inspectie.

- 6.5 De Commissie van Beroep Eindexamens Stichting Andreas College werkt volgens de "Regeling Commissie van Beroep Eindexamens Stichting Andreas College". Deze regeling is vastgesteld op 1 september 2020 en op diezelfde datum ingegaan.
- 6.6 Correspondentie aan de voorzitter of secretaris van de Commissie van Beroep Eindexamens Stichting Andreas College dient in een gesloten envelop gericht te worden aan:  
Commissie van Beroep Eindexamens  
Stichting Andreas College, Postbus 48, 2220 AA Katwijk

## **7. Kandidaten met een beperking**

- 7.1. Indien je een lichamelijke of geestelijke beperking hebt, kan de directeur je toestaan dat je het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een manier die is aangepast aan jouw mogelijkheden.
- 7.2. Om in aanmerking te komen voor een aangepast examen, moet er een deskundigenverklaring zijn die door een psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld, die deskundig is op het gebied van je beperking, tenzij je beperking direct objectief zichtbaar is. Mogelijke aanpassingen van het schoolexamen of het centraal examen zijn:
- a. een verlenging van de duur van de desbetreffende toets met 20% tot een maximum van 30 minuten.
  - b. een aanpassing die wordt voorgesteld in de genoemde deskundigenverklaring,
  - c. een aanpassing die aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
- 7.3. De directeur kan toestaan dat je een verlenging van de duur van elk examen, waarbij het Nederlands van overwegende betekenis is, van ten hoogste 30 minuten kunt krijgen als je met inbegrip van het examenjaar zes jaar of minder onderwijs in Nederland hebt gevolgd en Nederlands niet je moedertaal is.
- 7.4. De directeur kan, in overleg met de inspectie, beslissen het eindexamen gespreid over twee jaar af te nemen. Deze mogelijkheid kan worden benut als je in het laatste leerjaar langdurig ziek bent of je hebt een handicap en je bent hierdoor niet in staat geweest om het onderwijs in het laatste leerjaar goed te volgen.

## **8. Bewaring en inzage**

- 8.1 De school bewaart het werk van het schoolexamen samen met de opgaven en een antwoordmodel met de beoordelingscriteria tot 1 februari van het kalenderjaar volgend op het jaar waarin het centraal examen is afgelegd en de uitslag is vastgesteld. Je kunt het werk op school inzien in aanwezigheid van de docent, een adjunct-directeur of de examensecretaris. Het werk mag niet worden gekopieerd en mag na afloop van de periode niet worden meegenomen.
- 8.2 De school bewaart ook het werk van het centraal examen samen met de opgaven en een antwoordmodel met de beoordelingscriteria tot 1 februari van het volgend kalenderjaar. Je kunt het werk op school inzien in aanwezigheid van de docent, een adjunct-directeur of de examensecretaris. Het werk mag niet worden gekopieerd en mag na afloop van de periode niet worden meegenomen.

## 9. Eindexamen, herexamen en diplomering

Het CE wordt afgenomen met inachtneming van het daartoe in het Eindexamenbesluit bepaalde. Het nu volgende geeft een aantal belangrijke punten uit dat besluit weer. In geval van twijfel is het Eindexamenbesluit beslissend.

### 9.1 Slaag-zakregeling vwo in 2022-2023

Van alle vakken wordt het definitieve eindcijfer bepaald. Dit is het rekenkundig gemiddelde van het eindcijfer van het schoolexamen (in 1 decimaal) en het Centraal Examen (in 1 decimaal). Dit definitieve eindcijfer wordt afgerond op een heel getal, waarbij een decimaal van 4 of lager wordt afgerond naar beneden en een decimaal van 5 of hoger naar boven. In paragraaf 3.2 vind je hoe de eindcijfers van de vakken zonder Centraal Examen worden bepaald en hoe het combinatiecijfer wordt afgerond.

Je slaagt voor het eindexamen vwo wanneer je gemiddeld een voldoende haalt voor alle vakken van het centraal examen. Ook mag je maximaal één 5 als eindcijfer halen voor één van de kernvakken. Daarnaast mag je voor hooguit twee vakken een onvoldoende als eindcijfer hebben. En moet je een voldoende of goed hebben voor lichamelijke opvoeding.

#### Wanneer ben je geslaagd voor examen vwo?

Er gelden vier eisen. Let op: om te slagen moet je aan alle vier de eisen voldoen. Als je aan één van de eisen niet voldoet, ben je gezakt.

##### A. Gemiddeld cijfer centrale examens

Je bent geslaagd met een:

- 5,5 of hoger.

##### B. Kernvakken (Nederlands, Engels en wiskunde A,B of C)

Je bent geslaagd als je:

- hooguit 1 keer een 5 als eindcijfer hebt gehaald.
- voor de overige kernvakken een 6 of hoger als eindcijfer hebt gehaald.

##### C. Eindcijfers alle examenvakken (Let op: Het combinatiecijfer telt ook mee voor deze regel.)

Je bent geslaagd als

- al je eindcijfers 6 of hoger zijn;
- je één 5 hebt en als je andere eindcijfers 6 of hoger zijn;
- je één vier hebt, al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn, en het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is;
- je twee keer een 5 hebt, of één 5 en één 4, al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn, en het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is;
- én geen eindcijfer lager is dan een 4.



## **D. Lichamelijke opvoeding**

Je bent geslaagd als:

- Het vak lichamelijke opvoeding met 'voldoende' of 'goed' beoordeeld is.

Heb je in meer vakken dan het vereiste minimum examens gedaan, dan kan een extra vak buiten beschouwing worden gelaten. Als je daardoor kunt slagen, móet dat zelfs gebeuren. Jij bepaalt of het resultaat van het extra vak op de cijferlijst wordt vermeld.

Tenslotte:

Je bent afgewezen met een eindcijfer van 3 of lager. Dit geldt ook voor het eindcijfer per onderdeel van het combinatiecijfer: als je een 3 hebt gehaald voor maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming, big history (algemene natuurwetenschappen) of het profielwerkstuk dan ben je afgewezen. Deze cijfers maken immers deel uit van het combinatiecijfer.

### **9.2 Tweede tijdvak CE/herkansing**

Je hebt het recht om in één vak waarin jij CE hebt afgelegd aan de herkansing deel te nemen. Dit verzoek dient schriftelijk te gebeuren met inlevering van de cijferlijst. De uitslag wordt dan een voorlopige uitslag. Afhankelijk van het resultaat van de herkansing wordt een nieuwe cijferlijst gemaakt en eventueel de uitslag opnieuw vastgesteld aan de hand van de slaag-zakregeling. De herkansingen worden schriftelijk afgenomen. Het hoogste cijfer van de cijfers behaald bij het examen en de herkansing geldt als definitief cijfer.

Als je definitief wordt afgewezen en de school verlaat, wordt een cijferlijst afgegeven, waarop jouw eindcijfers vermeld staan, behaald in het jaar dat jij de school verlaat. Een dergelijke cijferlijst kan gebruikt worden om in het VAVO en/of bij staatsexamens alsnog een diploma op te bouwen.

### **9.3 Het judicium cum laude**

Je bent geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het judicium cum laude indien jouw examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- A. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
  1. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het combinatiecijfer, en de vakken van het profieldeel, en
  2. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- B. ten minste het eindcijfer 7 voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.

## 10. LOB

- 10.1 Het vak LOB heeft de status van een schoolexamenvak zonder cijfer.
- 10.2 Indien alle handelingsdelen van het vak LOB naar behoren zijn afgesloten, wordt het vak afgesloten met beoordeling voldoende.
- 10.3 Het vak LOB is met een studielast van 80 uur opgenomen in het gemeenschappelijk deel van de examenprogramma's havo/vwo.
- 10.4 De 80 uur worden voor 4, 5 havo en 4, 5 en 6 vwo als volgt verantwoord:
- Begeleiding tijdens mentoruren.
  - Loopbaanoriëntatie aan de hand van [www.AndreasCollege.DeDecaan.net](http://www.AndreasCollege.DeDecaan.net) en het LOB-boekje.
  - Persoonlijke oriëntatie door middel van opdrachten in het LOB-Boekje.
  - Persoonlijke activiteiten zoals bezoek aan open dagen/voorlichtingsdagen/meeloopdagen/proefstudeerdagen.
- 10.5 Uitkomsten van opdrachten worden door jou opgeslagen of geprint en in je LOB-dossier bewaard.
- 10.6 Het vak LOB wordt afgesloten in het examenjaar met een eindgesprek van de mentor en de leerling.
- 10.7 De mentor beoordeelt alle handelingsdelen in het PTA met V (naar behoren) of O (niet naar behoren).
- 10.8 De decaan levert het programma voor LOB. De mentoren worden aangestuurd door de decaan. De mentoren voeren het LOB-programma uit met de leerlingen.

## **11. Het profielwerkstuk**

- 11.1 Het profielwerkstuk wordt begeleid en beoordeeld door één docent. Deze begeleider wordt door de schoolleiding aangewezen.
- 11.2 De eindbeoordeling van het profielwerkstuk bestaat uit drie onderdelen die elk met een eigen gewicht worden meegeteld:
1. De eerste versie (30%)
  2. De eindversie (50%)
  3. De presentatie (20%)
- De beoordelingscriteria van deze onderdelen zijn vastgelegd in standaard beoordelingsformulieren. Deze formulieren, de inleverdata van de eerste versie en de eindversie en het afnamemoment van de presentatie zijn opgenomen in het PWS-boekje dat aan alle kandidaten wordt uitgereikt.
- 11.3 Beoordelingen van de begeleider worden schriftelijk vastgelegd.
- 11.4 Adviezen van de begeleider dienen te worden opgevat als bindend advies en worden schriftelijk vastgelegd.
- 11.5 Het cijfer voor het profielwerkstuk wordt meegenomen in het combinatiecijfer.
- 11.6 Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Tenminste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer. Alle vakken zijn dus toegestaan, behalve ckv, maatschappijleer, anw, godsdienst en lichamelijke opvoeding.
- 11.7 Het profielwerkstuk heeft een studielast van 80 uren per leerling.
- 11.8 Het profielwerkstuk wordt in de regel uitgevoerd in een groepje van twee leerlingen. Alleen in overleg met de begeleider en de adjunct-directeur kan hiervan worden afgeweken.
- 11.9 Je krijgt een individuele beoordeling.
- 11.10 Na het inleveren van de definitieve versie kunnen geen inhoudelijke verbeteringen meer worden aangebracht.
- 11.11 Het eindcijfer van het profielwerkstuk kan worden verbeterd. Hiervoor kan één herkansing van TW-mrt worden gebruikt.

## **12. Doubleren**

- 12.1 Indien je doubleert in 4v, en je hebt de vakken algemene natuurwetenschappen (big history) en/of maatschappijleer met een 6,5 of hoger afgesloten, dan kan je vrijstelling krijgen voor het betreffende vak. Het cijfer waarmee je het betreffende vak hebt afgesloten, blijft in dat geval staan in je examendossier.
- 12.2 Indien je afstroomt van 4v naar 4h, en je hebt het vak maatschappijleer met een 6,5 of hoger afgesloten, dan kan je vrijstelling krijgen voor dit vak. Het cijfer waarmee je dit vak hebt afgesloten, blijft in dat geval staan in je examendossier.

# PTA big history – algemene natuurwetenschappen (bih) VWO (Cohort 2022-2025)

## Leerjaar 4 (2022-2023)

### Toetsen

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>
T1bih	Elementen en zonnestelsels (stap 2) + Ons zonnestelsel en de Aarde (stap 3) + Biodiversiteit (stap 4)	A,B1,B2,C1,D1, E1,E3,F1,F3	L,V	J	70	30%	TW-mrt
T2bih	Collectief leren (stap 5) + Landbouw (stap 6) + Moderne revolutie (stap 7)	A,B1,B2,B3, C2,D2, E2	L,V	J	70	30%	TW-jun

### Praktische opdrachten

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1bih	Weblog	A,B1,B2	V	N		10%	19-10-22
PO2bih	Meetrapport	A,B1,B2,F2	V	N		10%	25-01-23
PO3bih	Wetenschappelijke poster	A,B1,B2,C3	V	N		10%	22-02-23
PO4bih	Presentatie	A,B1,B2	V	N		10%	Week 19/20

### Handelingsdelen

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>

**PTA big history – algemene natuurwetenschappen (bih) VWO (Cohort 2022-2025)**
**Examenprogramma**

<b>Domeinen</b>		<b>Subdomeinen</b>		<b>in CE</b>	<b>Moet in SE</b>	<b>Mag in SE</b>
A	Vaardigheden			nvt	X	
B	Analyse van en reflectie op natuurwetenschap en techniek	B1	Kennisvorming	nvt	X	
		B2	Toepassing van kennis	nvt	X	
		B3	De invloed van natuurwetenschap en techniek	nvt	X	
C*	Leven	C1	Kenmerken van leven	nvt	X*	
		C2	Mens en gezondheid	nvt	X*	
		C3	Evolutie van het leven	nvt	X*	
D*	Biosfeer	D1	Kenmerken van de biosfeer	nvt	X*	
		D2	Duurzame ontwikkeling	nvt	X*	
E*	Materie	E1	Kenmerken van materie	nvt	X*	
		E2	Productie van materialen	nvt	X*	
		E3	Ontstaan van kennis over de materie	nvt	X*	
F*	Zonnestelsel en heelal	F1	Kenmerken van het zonnestelsel en het heelal	nvt	X*	
		F2	Zonnestelsel en heelal in het dagelijkse leven	nvt	X*	
		F3	Ontstaan van kennis over het heelal	nvt	X*	

\* Het examen heeft betrekking op tenminste drie van de domeinen C,D,E, en F, en van elk van de gekozen domeinen tenminste één subdomein.

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma algemene natuurwetenschappen is te vinden via de volgende link:

[Examenprogramma algemene natuurwetenschappen \(examenblad.nl\)](https://examenblad.nl)

## PTA big history – algemene natuurwetenschappen (bih) VWO (Cohort 2022-2025)

### Toelichting bij de toetsen

Bijzonderheden: SE af te sluiten in 4vwo.

- PO1bih: De praktische opdracht PO1bih wordt zelfstandig uitgevoerd. Gedurende twee lessen zal de leerling zelf op een computer een weblog maken, dit bestaat uit twee onderdelen:
- De opmaak moet overeenkomen met een echt weblog.
  - De tekst moet zelf geschreven zijn (geen plagiaat).
- Bijbehorende lesstof: les 14 en 15 van de Big History module.  
Bij afwezigheid zal de leerling de praktische opdracht op een later tijdstip moeten inhalen.
- PO2bih: Deze praktische opdracht wordt uitgevoerd in groepjes van 3 leerlingen. De leerlingen zullen twee meetapparaten ontwerpen en maken, waarmee ze zowel de hoogtegraad als de breedtegraad kunnen bepalen van hun positie. De gegevens worden vastgelegd in een meetrapport, welke samen met de gemaakte meetapparatuur worden ingeleverd en worden beoordeeld.
- PO3bih: Na een bezoek aan Naturalis zal er een wetenschappelijke poster worden gemaakt. Groepjes van 3 leerlingen onderzoeken een zelfgekozen kenmerk, zoals het ontstaan van veren, poten of haren. Er is keuze uit 9 verschillende kenmerken.  
Bij afwezigheid van het bezoek aan Naturalis, zal de leerling aan moeten sluiten bij een ander groepje waarbij uit het resultaat blijkt dat er extra informatie is geraadpleegd.
- PO4bih: In groepen van 3 leerlingen wordt een presentatie geven over één van de oude beschavingen en de bijdrage van deze beschaving aan collectief leren.  
Bijbehorende lesstof: les 46 van de Big History module.  
Het script voor de presentatie (van alle groepjes) moet uiterlijk één dag voor de eerste presentaties worden ingeleverd. Bij afwezigheid zal de groep de presentatie op een later tijdstip moeten geven.

### Lesmateriaal

Het online Big History boek is te vinden via het leerlingenportaal en in Learnbeat.

Leerjaar 4 (2022-2023)
**Toetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>
T1biht	Elements and stars (step 2) + Our solar system and the Earth (step 3) + Biodiversity (step 4)	A,B1,B2,C1,D1, E1,E3,F1,F3	L,V	J	70	30%	TW-mrt
T2biht	Collective learning (step 5) + Agriculture (step 6) + Modern revolution (step 7)	A,B1,B2,B3, C2,D2,E1,E2	L,V	J	70	30%	TW-jun

**Praktische opdrachten**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1biht	Weblog	A,B1,B2	V	N		10%	19-10-22
PO2biht	Measurement report	A,B1,B2,F2	V	N		10%	25-01-23
PO3biht	Scientific poster	A,B1,B2,C3	V	N		10%	22-02-23
PO4biht	Presentation	A,B1,B2	V	N		10%	Week 19/20

**Handelingsdelen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>



**Examenprogramma**

<b>Domeinen</b>		<b>Subdomeinen</b>		<b>in CE</b>	<b>Moet in SE</b>	<b>Mag in SE</b>
A	Vaardigheden			nvt	X	
B	Analyse van en reflectie op natuurwetenschap en techniek	B1	Kennisvorming	nvt	X	
		B2	Toepassing van kennis	nvt	X	
		B3	De invloed van natuurwetenschap en techniek	nvt	X	
C*	Leven	C1	Kenmerken van leven	nvt	X*	
		C2	Mens en gezondheid	nvt	X*	
		C3	Evolutie van het leven	nvt	X*	
D*	Biosfeer	D1	Kenmerken van de biosfeer	nvt	X*	
		D2	Duurzame ontwikkeling	nvt	X*	
E*	Materie	E1	Kenmerken van materie	nvt	X*	
		E2	Productie van materialen	nvt	X*	
		E3	Ontstaan van kennis over de materie	nvt	X*	
F*	Zonnestelsel en heelal	F1	Kenmerken van het zonnestelsel en het heelal	nvt	X*	
		F2	Zonnestelsel en heelal in het dagelijkse leven	nvt	X*	
		F3	Ontstaan van kennis over het heelal	nvt	X*	

\* Het examen heeft betrekking op tenminste drie van de domeinen C,D,E, en F, en van elk van de gekozen domeinen tenminste één subdomein.

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma algemene natuurwetenschappen is te vinden via de volgende link:

[Examenprogramma algemene natuurwetenschappen \(examenblad.nl\)](https://examenblad.nl)

## **Toelichting bij de toetsen**

Bijzonderheden: SE af te sluiten in 4vwo.

- PO1bih: De praktische opdracht PO1bih wordt zelfstandig uitgevoerd. Gedurende twee lessen zal de leerling zelf op een computer een weblog maken, dit bestaat uit twee onderdelen:
- De opmaak moet overeenkomen met een echt weblog.
  - De tekst moet zelf geschreven zijn (geen plagiaat).
- Bijbehorende lesstof: les 14 en 15 van de Big History module.  
Bij afwezigheid zal de leerling de praktische opdracht op een later tijdstip moeten inhalen.
- PO2bih: Deze praktische opdracht wordt uitgevoerd in groepjes van 3 leerlingen. De leerlingen zullen twee meetapparaten ontwerpen en maken, waarmee ze zowel de hoogtegraad als de breedtegraad kunnen bepalen van hun positie. De gegevens worden vastgelegd in een meetrapport, welke samen met de gemaakte meetapparatuur worden ingeleverd en worden beoordeeld.
- PO3bih: Na een bezoek aan Naturalis zal er een wetenschappelijke poster worden gemaakt. Groepjes van 3 leerlingen onderzoeken een zelfgekozen kenmerk, zoals het ontstaan van veren, poten of haren. Er is keuze uit 9 verschillende kenmerken.  
Bij afwezigheid van het bezoek aan Naturalis, zal de leerling aan moeten sluiten bij een ander groepje waarbij uit het resultaat blijkt dat er extra informatie is geraadpleegd.
- PO4bih: In groepen van 3 leerlingen wordt een presentatie geven over één van de oude beschavingen en de bijdrage van deze beschaving aan collectief leren.  
Bijbehorende lesstof: les 46 van de Big History module.  
Het script voor de presentatie (van alle groepjes) moet uiterlijk één dag voor de eerste presentaties worden ingeleverd. Bij afwezigheid zal de groep de presentatie op een later tijdstip moeten geven.

## **Lesmateriaal**

Het online Big History boek is te vinden via het leerlingenportaal en in Learnbeat.

Leerjaar 4 (2022-2023)
**Toetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>

**Praktische opdrachten**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1bsm	Portfolio bewegen deel 1	A, B1,B2,B3,B4 C1	V	N		18%	30-06-23

**Handelingsdelen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>
H1bsm	Toekomst oriëntatie: Stage bij een sportvereniging	C1,C2,C3,C4 E1,E2,E3	30-06-23

## Examenprogramma

<b>Domeinen</b>		<b>Subdomeinen</b>		<b>in CE</b>	<b>Moet in SE</b>	<b>Mag in SE</b>
A	Vaardigheden			nvt	X	
B	Bewegen	B1	Spelen	nvt	X	
		B2	Turnen	nvt	X	
		B3	Bewegen op muziek	nvt	X	
		B4	Atletiek	mvt	X	
		B5	Zelfverdedigingspelen	nvt	X	
		B6	Keuzeactiviteiten	nvt	X	
C	Bewegen en regelen	C1	Regelen in de rol van beweger	nvt	X	
		C2	Regelen in de rol van begeleider	nvt	X	
		C3	Regelen in de rol van organisator	nvt	X	
		C4	Reflecteren op het regelen en bewegen	nvt	X	
D	Bewegen en gezondheid	D1	Bewegen en welzijn	nvt	X	
		D2	Fitheid testen en verbeteren	nvt	X	
		D3	Bewegen en risico's	nvt	X	
E	Bewegen en samenleving	E1	Toekomstoriëntatie	nvt	X	
		E2	De ontwikkeling vd bewegingscultuur	nvt	X	
		E3	Mens en bewegen	nvt	X	
		E4	Maatschappij en bewegen	nvt	X	
		E5	De organisatie van sport en bewegen	nvt	X	

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma bewegen, sport en maatschappij is te vinden via de volgende link:

[Examenprogramma bewegen sport en maatschappij \(examenblad.nl\)](https://www.pietergroen.nl/examenprogramma-bewegen-sport-en-maatschappij-examenblad.nl)

### **Toelichting bij de toetsen**

- De onderdelen voor PO1bsm (portfolio bewegen) bestaat uit de volgende onderdelen:
  - Discuswerpen 3%
  - Turncircuit 4%
  - Basketbal 4%
  - Bewegen en muziek 3%
  - Honkbal 4%
- De leerling moet een actieve deelname als beweger hebben, waarbij hij/zij de kennis/vaardigheden op doet van het aangeboden onderdeel. Indien een leerling niet actief kan deelnemen als beweger wordt er gekeken naar een ander inhaalmoment. Als dit laatste niet mogelijk is door een langdurige blessure is onderstaande regel van toepassing.
- Bij een langdurige blessure wordt een individueel PTA samengesteld of wordt een onderdeel afgesloten door middel van een vervangende opdracht.
- De leerling kan zich op het PO voorbereiden door actief deel te nemen aan de lessen en door de benodigde kleding/materialen mee te nemen. In het BSM boekje staat precies waar de leerling op wordt beoordeeld, dus voorafgaand aan het afsluitmoment kan dit nog eens worden doorgenomen.
- Alle PO onderdelen worden individueel beoordeeld.
- De beoordeling van de praktijkonderdelen vindt plaats tijdens de lessen BSM.
- De beoordelingscriteria zijn voor ieder onderdeel te vinden in het BSM boekje.
- Voor H1bsm krijgen een leerlingen een aparte stagemap uitgereikt.

Leerjaar 4 (2022-2023)
**Toetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>

**Praktische opdrachten en/of voortgangstoetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1ckv	Cultureel zelfportret	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	27-09-22
PO2ckv	Architectuur (Contrast H13 en dimensies): (video)presentaties en deelopdrachten + culturele activiteit	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	16-12-22*
PO3ckv	Beeldende kunst (Contrast H14 en dimensies): verslag + culturele activiteit	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	06-04-23
PO4ckv	Film (Contrast H17 en dimensies) verslag	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	09-06-23

\*Voor het houden van de (video)presentaties wordt met de leerlingen afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn bindend.

**Handelingsdelen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>

**Examenprogramma**

<b>Domeinen</b>		<b>Subdomeinen</b>		<b>in CE</b>	<b>Moet in SE</b>	<b>Mag in SE</b>
A	Verkennen				X	
B	Verbreden				X	
C	Verdiepen				X	
D	Verbinden				X	

**Toelichting**

PO1ckv t/m PO4ckv: alle praktische opdrachten zijn een verplicht onderdeel van het examen.

Bij het maken van een PO wordt de leerling geacht de in de les behandelde stof te passen. Naast de in het PTA genoemde hoofdstukken, die betrekking hebben op de discipline wordt de leerling geacht de op de discipline betrekking hebbende dimensies en begrippen te kunnen toepassen (deze worden per discipline door docent aangegeven en staan beschreven in de methode).

Bij de start van een praktische opdracht wordt door de docent een beschrijving van de opdracht, de inleverdata van de opdracht en eventueel van de deelopdrachten en de beoordelingscriteria gegeven. De inleverdata voor de (deel)opdracht(en) is/zijn bindend.

De verslagen worden deels individueel en deels in groepjes van maximaal 4 leerlingen gemaakt. Deze worden ingeleverd via SOM.

De culturele activiteiten vormen een verplicht onderdeel van de P.O. 's. Hetzelfde geldt voor de voorbereidingsopdrachten en de verwerkingsopdrachten van deze culturele activiteiten.

**Leermiddelen**

Contrast, Culturele Kunstzinnige Vorming (C.K.V.) Bovenbouw havo/vwo  
 Staal & Roeland BV  
 1<sup>e</sup> editie

Contrast licentie aanvullend ckv - havo/vwo - bovenbouw

Leerjaar 4 (2022-2023)
**Toetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>

**Praktische opdrachten en/of voortgangstoetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domeinen</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1ckvt	Cultural self-portrait	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	27-09-22
PO2ckvt	Architecture (Contrast CH13 + dimensions): video-presentations and prep. assignments + cultural activity	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	16-12-22*
PO3ckvt	Visual Arts (Contrast CH14 + dimensions): research report + cultural activity	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	06-04-23
PO4ckvt	Film (Contrast CH17+ dimensions) research report	A,B,C,D		N	n.v.t.	10%	09-06-23

\*Voor het houden van de (video)presentaties wordt met de leerlingen afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn bindend.

**Handelingsdelen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>



**Examenprogramma**

<i>Domeinen</i>		<i>Subdomeinen</i>		<i>in CE</i>	<i>Moet in SE</i>	<i>Mag in SE</i>
A	Explore				X	
B	Expand				X	
C	Deepen				X	
D	Connect				X	

**Toelichting**

PO1ckv t/m PO4ckv: alle praktische opdrachten zijn een verplicht onderdeel van het examen.

Bij het maken van een PO wordt de leerling geacht de in de les behandelde stof te passen. Naast de in het PTA genoemde hoofdstukken, die betrekking hebben op de discipline wordt de leerling geacht de op de discipline betrekking hebbende dimensies en begrippen te kunnen toepassen (deze worden per discipline door docent aangegeven en staan beschreven in de methode).

Bij de start van een praktische opdracht wordt door de docent een beschrijving van de opdracht, de inleverdata van de opdracht en eventueel van de deelopdrachten en de beoordelingscriteria gegeven. De inleverdata voor de (deel)opdracht(en) is/zijn bindend.

De verslagen worden deels individueel en deels in groepjes van maximaal 4 leerlingen gemaakt. Deze worden ingeleverd via SOM.

De culturele activiteiten vormen een verplicht onderdeel van de P.O. 's. Hetzelfde geldt voor de voorbereidingsopdrachten en de verwerkingsopdrachten van deze culturele activiteiten.

**Leermiddelen**

Contrast, Cultural and Artistic Education (CKV) Senior years havo/vwo  
 Staal & Roeland BV  
 1<sup>e</sup> editie

Contrast licentie aanvullend ckv - havo/vwo - bovenbouw (Engelstalig)

Leerjaar 4 (2022-2023)
**Toetsen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>
T1maat	H1 Wat is maatschappijleer H3 Parlementaire democratie	A1,A2 C1,C2,C3	L,V	J	100	30%	TW-nov
T2maat	H2 Rechtsstaat	B1,B2,B3	L,V	J	100	30%	TW-mrt

**Praktische opdrachten**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaar</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1maat	PO H4 Documentaire Pluriforme Samenleving - Informatievaardigheden - Maatschappelijke analyse & betoog	A1,A2 E1,E2,E3,E4	V, ICT	N	450	20%	13-01-23
PO2maat	Tijdens PO H5 Verzorgingsstaat: - Informatievaardigheden - Presentatievaardigheden - Maatschappelijke analyse & betoog	A1,A2 D1,D2,D3,D4	V, ICT	N	450	20%	06-06-23

ICT: Mediawijsheid is van groot belang binnen maatschappijleer.

**Handelingsdelen**

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>

**Examenprogramma**

<b>Domeinen</b>		<b>Subdomeinen</b>		<b>in CE</b>	<b>Moet in SE</b>	<b>Mag in SE</b>
A	Vaardigheden	A1	Informatievaardigheden		X	
		A2	Benaderingswijzen		X	
B	Rechtsstaat	B1	Vrijheidsrechten en plichten; het beginsel rechtsstaat		X	
		B2	De praktijk van de rechtsstaat		X	
		B3	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	
C	Parlementaire democratie	C1	Politieke rechten, de structuur van de democratie		X	
		C2	De praktijk van de parlementaire democratie		X	
		C3	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	
D	Verzorgingsstaat	D1	Geschiedenis van de verzorgingsstaat		X	
		D2	Sociale rechten en plichten; kenmerken van een verzorgingsstaat		X	
		D3	De praktijk van de verzorgingsstaat		X	
		D4	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	
E	Pluriforme samenleving	E1	Geschiedenis van pluriforme samenleving		X	
		E2	Grondrechten die horen bij een pluriforme samenleving		X	
		E3	De praktijk van de pluriforme samenleving		X	
		E4	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma maatschappijleer is te vinden via de volgende link:

[Examenprogramma maatschappijleer \(examenblad.nl\)](http://examenblad.nl)

**Toelichting bij de toetsen**

PO1maat: Leerlingen werken samen in een groep van vier leerlingen. Leerlingen maken dit onder andere in eigen tijd en in de les. Zij moeten een onderwerp met nieuwswaarde rondom pluriforme samenleving bedenken. Hier moet een documentaire over gemaakt worden. Ze moeten interview afnemen met een betrokkene die expert is in hun onderwerp. Conclusies worden opgenomen in de documentaire. De voorbereiding voor deze opdracht bestaat uit twee lessen instructie.

PO2maat: Leerlingen werken samen in een groep van vier leerlingen. Leerlingen maken dit onder andere in eigen tijd en in de les. Zij moeten een onderwerp met nieuwswaarde rondom Verzorgingsstaat opzoeken. Hier moeten verschillende artikelen of documentaires over gevonden worden. Tegengestelde belangen moeten beschreven worden. Vervolgens moet interview met een betrokkene die werkzaam is in de zorg/ of cliënt die zorg afneemt, werkzaam in het onderwijs, werkzaam bij een uitkeringsinstantie uitgewerkt worden. Conclusies worden opgenomen in een zelfgeschreven betoog. De voorbereiding voor deze opdracht bestaat uit twee lessen instructie.

**Lesmateriaal**

Thema's Maatschappijleer VWO, Uitgeverij Essener, 5<sup>e</sup> druk

Leerjaar 4 (2022-2023)

## Toetsen

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaa</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname</u>
T1maatt	H1 What is Civics H3 Parliamentary democracy	A1,A2 C1,C2,C3	L,V	J	100	30%	TW-nov
T2maatt	H2 Rule of Law	B1,B2,B3	L,V	J	100	30%	TW-mrt

## Praktische opdrachten

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Soort</u>	<u>Herkansbaa</u>	<u>Duur (min)</u>	<u>Weging</u>	<u>Afname / Inleveren</u>
PO1maatt	PO H4 Documentary Pluriform Society - Information Skills - Social analysis & argument	A1,A2 E1,E2,E3,E4	V, ICT	N	450	20%	13-01-23
PO2maatt	During PO H5 Welfare state: - Information Skills - Presentation skills - Social analysis & argument	A1,A2 D1,D2,D3,D4	V, ICT	N	450	20%	06-06-23

ICT: Media literacy is of great importance in social studies.

## Handelingsdelen

<u>Toetscode</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Domein</u>	<u>Inleveren</u>

**Examenprogramma**

<i>Domeinen</i>		<i>Subdomeinen</i>		<i>in CE</i>	<i>Moet in SE</i>	<i>Mag in SE</i>
A	Vaardigheden	A1	Informatievaardigheden		X	
		A2	Benaderingswijzen		X	
B	Rechtsstaat	B1	Vrijheidsrechten en plichten; het beginsel rechtsstaat		X	
		B2	De praktijk van de rechtsstaat		X	
		B3	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	
C	Parlementaire democratie	C1	Politieke rechten, de structuur van de democratie		X	
		C2	De praktijk van de parlementaire democratie		X	
		C3	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	
D	Verzorgingsstaat	D1	Geschiedenis van de verzorgingsstaat		X	
		D2	Sociale rechten en plichten; kenmerken van een verzorgingsstaat		X	
		D3	De praktijk van de verzorgingsstaat		X	
		D4	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	
E	Pluriforme samenleving	E1	Geschiedenis van pluriforme samenleving		X	
		E2	Grondrechten die horen bij een pluriforme samenleving		X	
		E3	De praktijk van de pluriforme samenleving		X	
		E4	Internationale vergelijking en internationale organisaties		X	

Een uitgebreide beschrijving van het examenprogramma maatschappijleer is te vinden via de volgende link:

[Examenprogramma maatschappijleer \(examenblad.nl\)](http://examenblad.nl)

**Toelichting bij de toetsen**

PO1maatt: Students work together in a group of four students. Students make this in their own time and in class. They have to devise a topic of newsworthy about plural society. Here a documentary should be made. They must interview a person who is an expert in their subject. Conclusions are included in the documentary.

The preparation for this assignment consists of two instruction lessons.

PO2maatt: Students work together in a group of four students. Students have to finish this assignment as homework and they got some time in class. They should look up a newsworthy topic that relates to the welfare state. Several articles or documentaries must be used. Opposing interests must be described. They are conducting an interview with a person who works or a client who receives care. This person needs to be working in a organization related to the welfare state.

The preparation for this assignment consists of two lessons of instruction.

**Lesmateriaal**

- Stencil Basisbegrippen Maatschappijleer
- Thema's Getting to Know Dutch Society VWO 2022 edition, Uitgeverij Essener
- Thema's Getting to Know Dutch Society workbook VWO, Uitgeverij Essener